

REGIONAAL- JA
PÕLLUMAJANDUSMINISTEERIUM

Lambakasvatuse roll: kas toit või keskkonnapäästja?

12. oktoober 2023

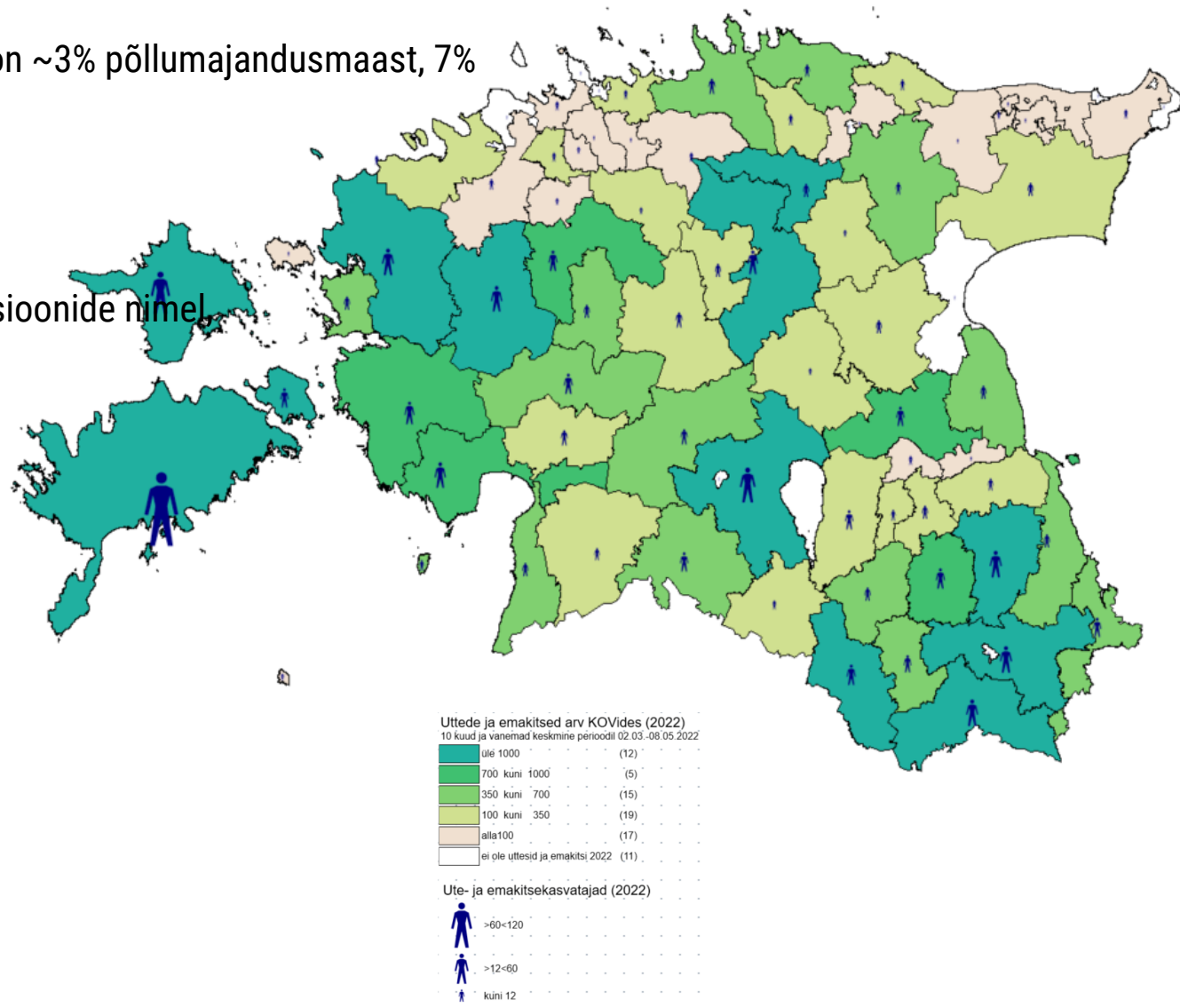
Madis Pärtel

Suur pilt

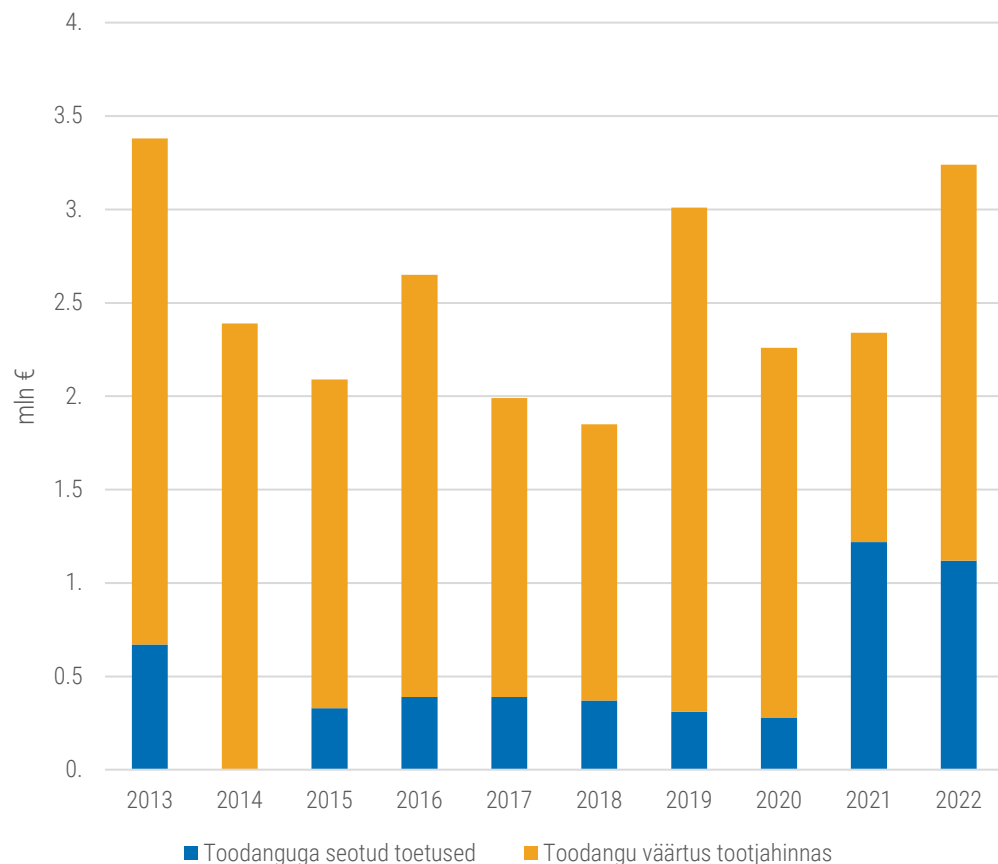
Lamba-ja kitsekasvatajate, kellel on põhikari, kasutuses on ~3% põllumajandusmaast, 7% püsirohumaast, 12% poollooduslikest kooslustest

Põhikari on 640 isikul, sh 19% füüsilised isikud
8% uttedest ja emakitsedest on füüsiliste isikute nimel
92% uttedest ja emakitsedest on ettevõtjate ja organisatsioonide nimel
... töötajad neist 130-l
..... 1 töötajaga 87
20% põhikarjast on 3% karjades

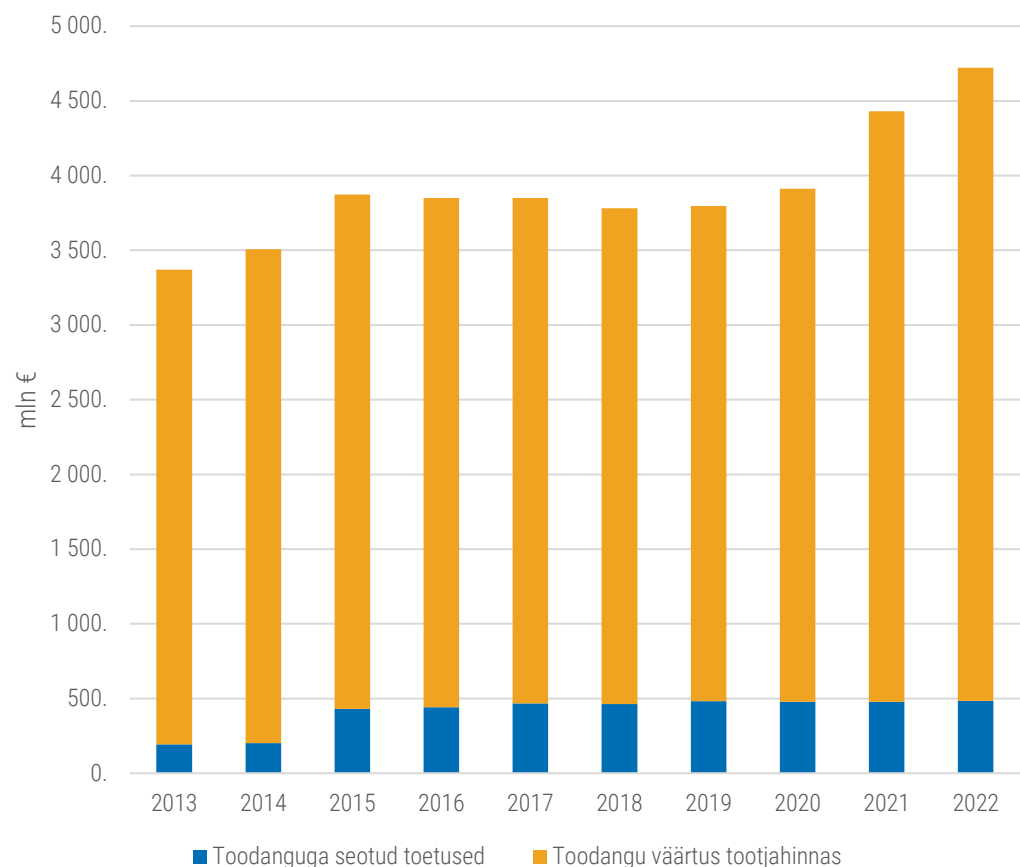
Isikutest, kellel on uted ja emakitsed
~8%, ei taotle pindalatoetusi
~60% kasvatavad ka põllukultuure
~32% saavad pindalatoetuseid vaid püsirohumaaga kohtadele
~40% taotlevad MAHE, neil 55% lammastest ja kitsedest

Lammaste ja kitsede toodangu väärtus Eesti ja EL

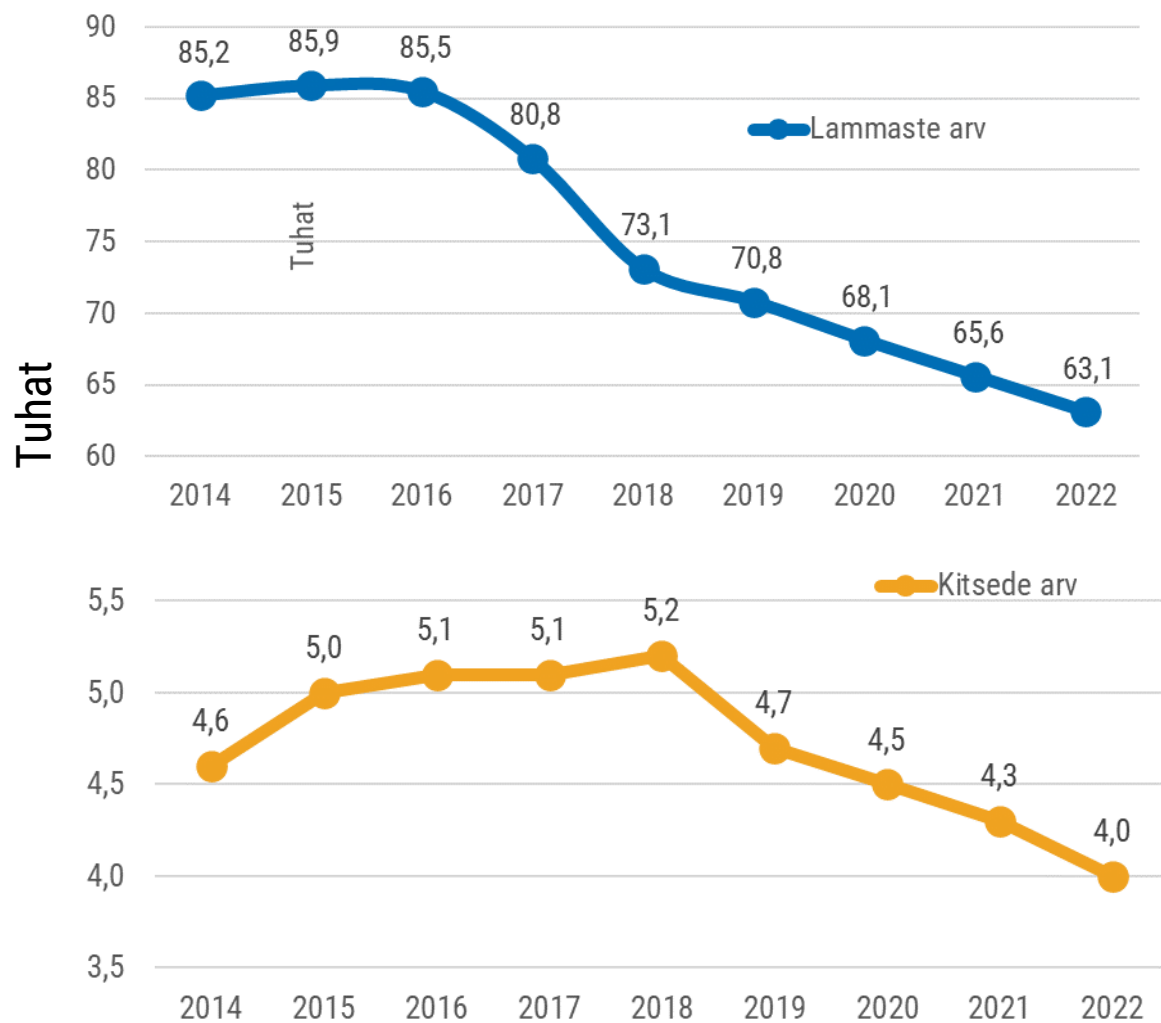

Eestis 0,5-0,7%,
2022. aastal 3,2 mln € sh 1,12 mln € toetuseid

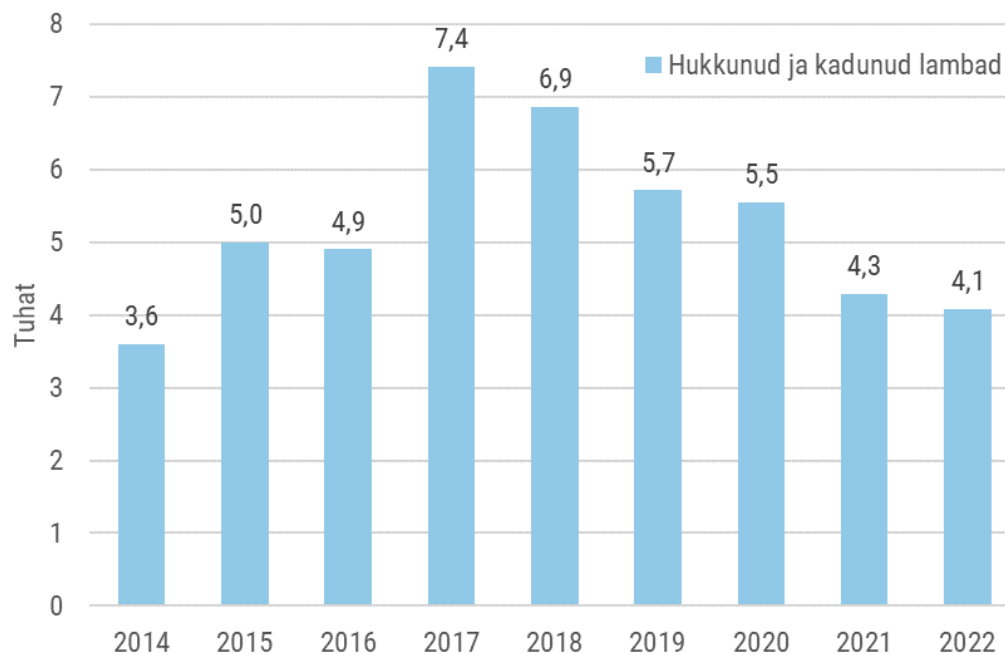
Eestis 2,3-2,6,7%,
2022. aastal 4,7 mld € sh 0,48 mld € toetuseid

Lammaste ja kitsede arv

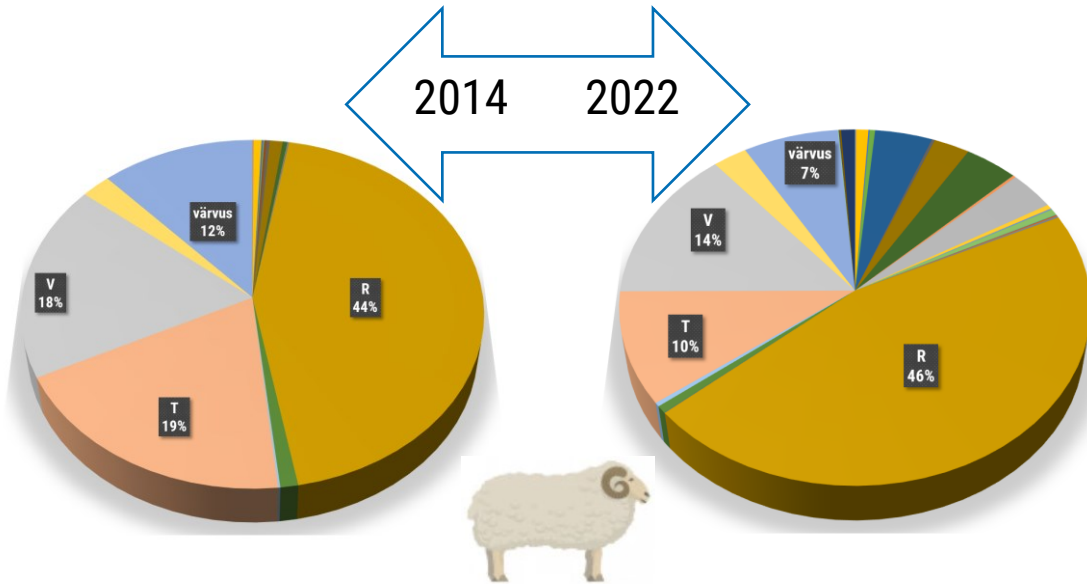

✓ Viimasel kolmel aastal on hukkunud või kadunud 7-8% põllumajandusloomade registris registreeritud lammastest

✓ 2023. aasta 6 kuuga hukkus või kadus 2605 lammast

Lamba- ja kitsetõud põllumajandusloomade registris 2014-2022

2014

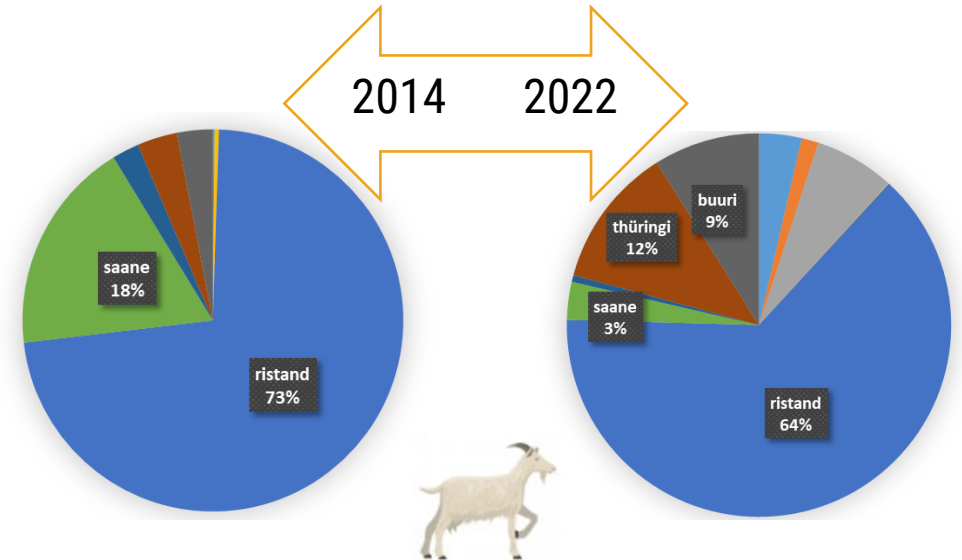
Lambatõuge 24

- ristandeid 44%
- eesti tumedapealisi 19%
- eesti valgepealisi 18%
- kihnu maalammas 0,4%
- dorper 0,01%
- värvuse järgi 12%

2022

Lambatõuge 37

- ristandeid 46%
- eesti tumedapealisi 10%
- eesti valgepealisi 14%
- kihnu maalammas 4%
- dorper 4,4%
- värvuse järgi 7%

2014

Kitsetõuge 7

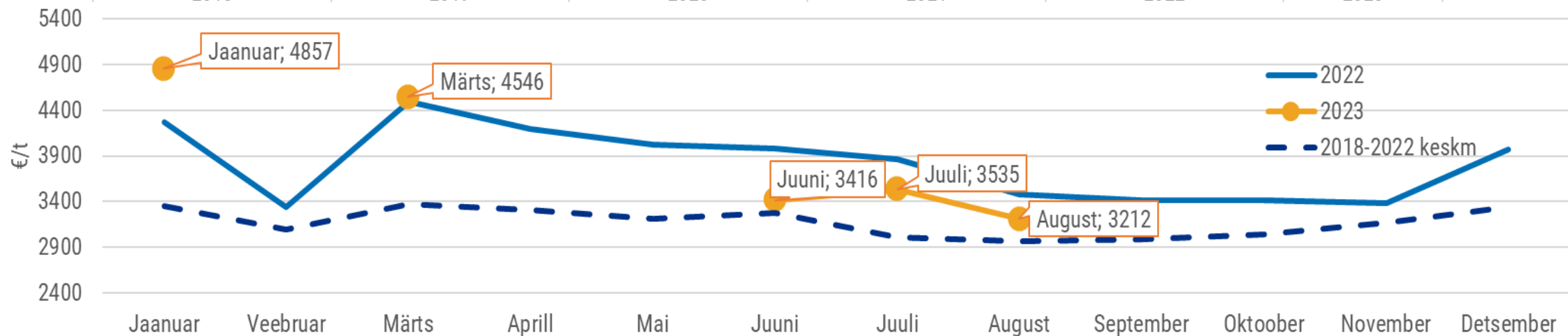
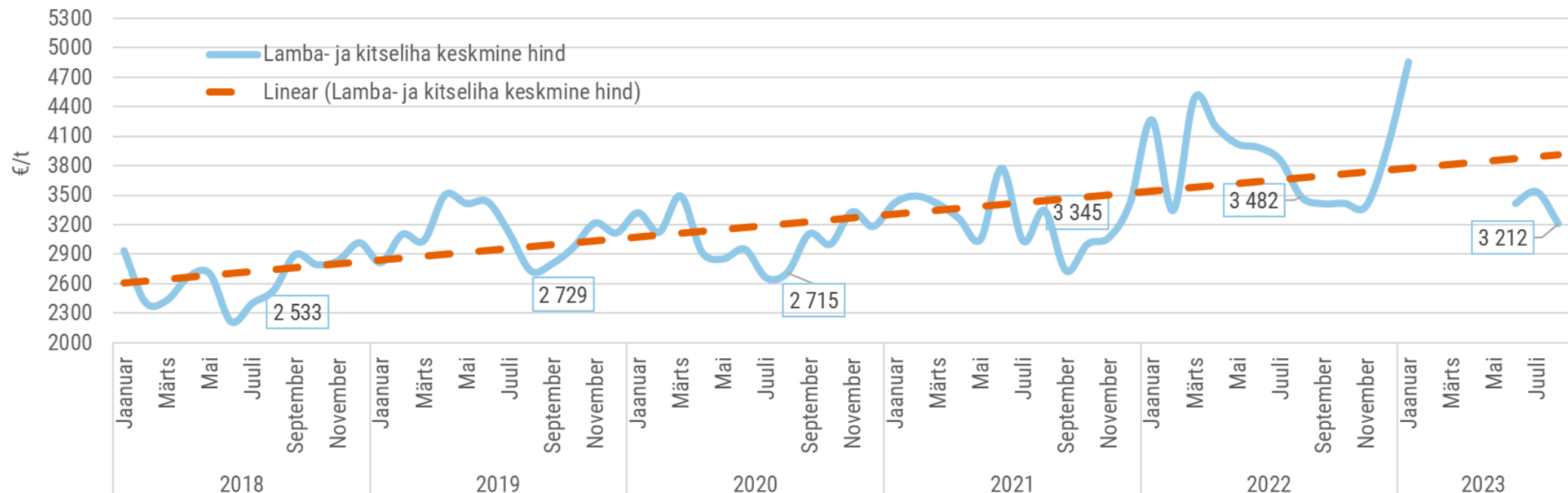
- ristandeid 73%
- saane 18%
- thüringi metsakits 3%
- värvuse järgi 3%

2022

Kitsetõuge 9

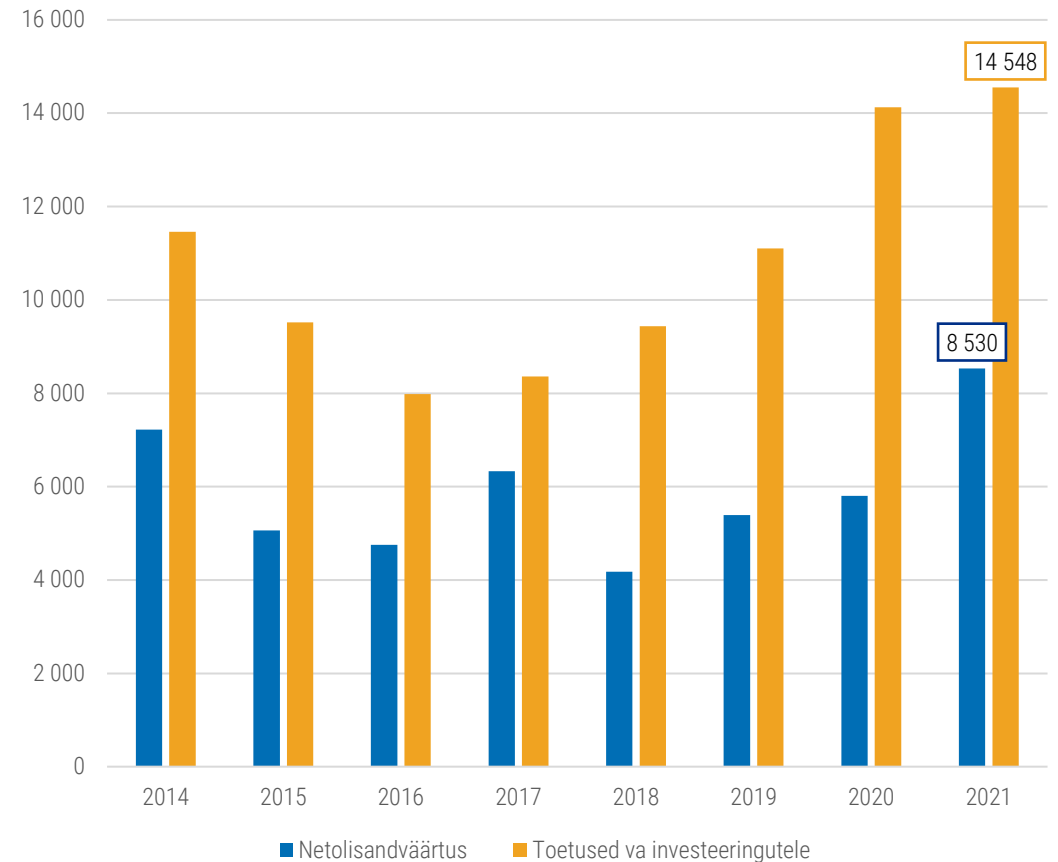
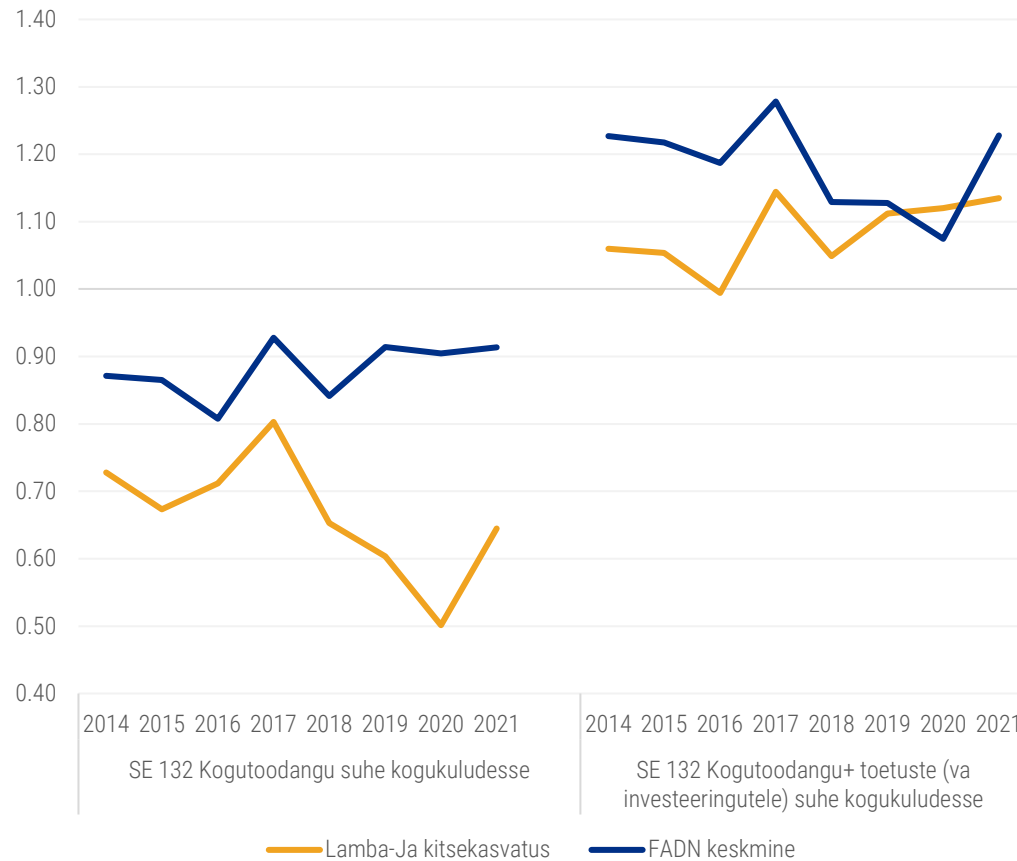
- ristandeid 64%
- saane 3%
- thüringi metsakits 12%
- värvuse järgi 9%

Lamba- ja kitseliha hind

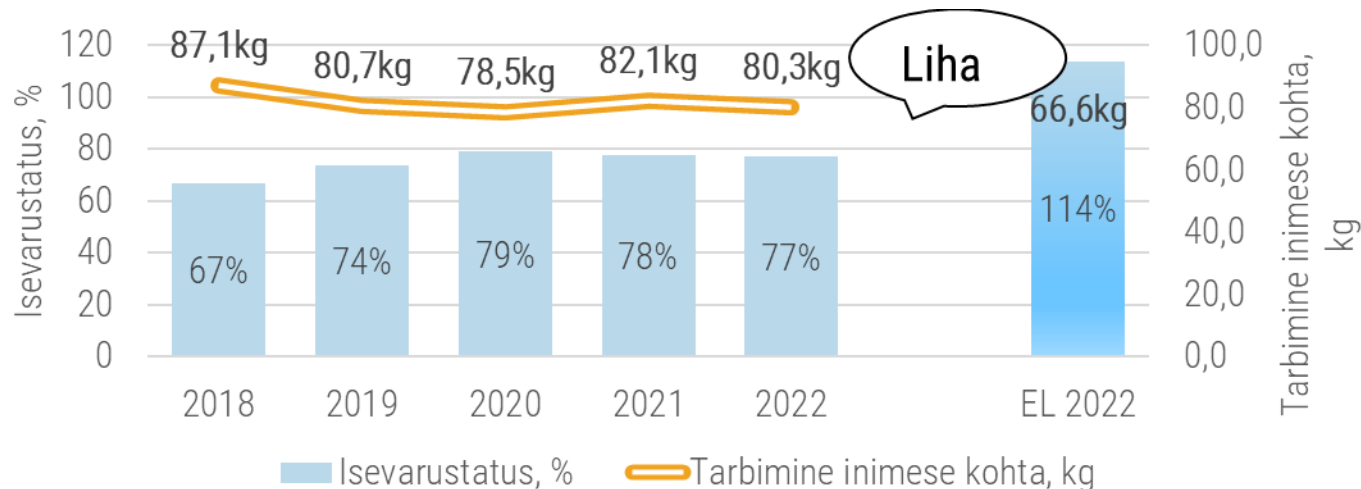
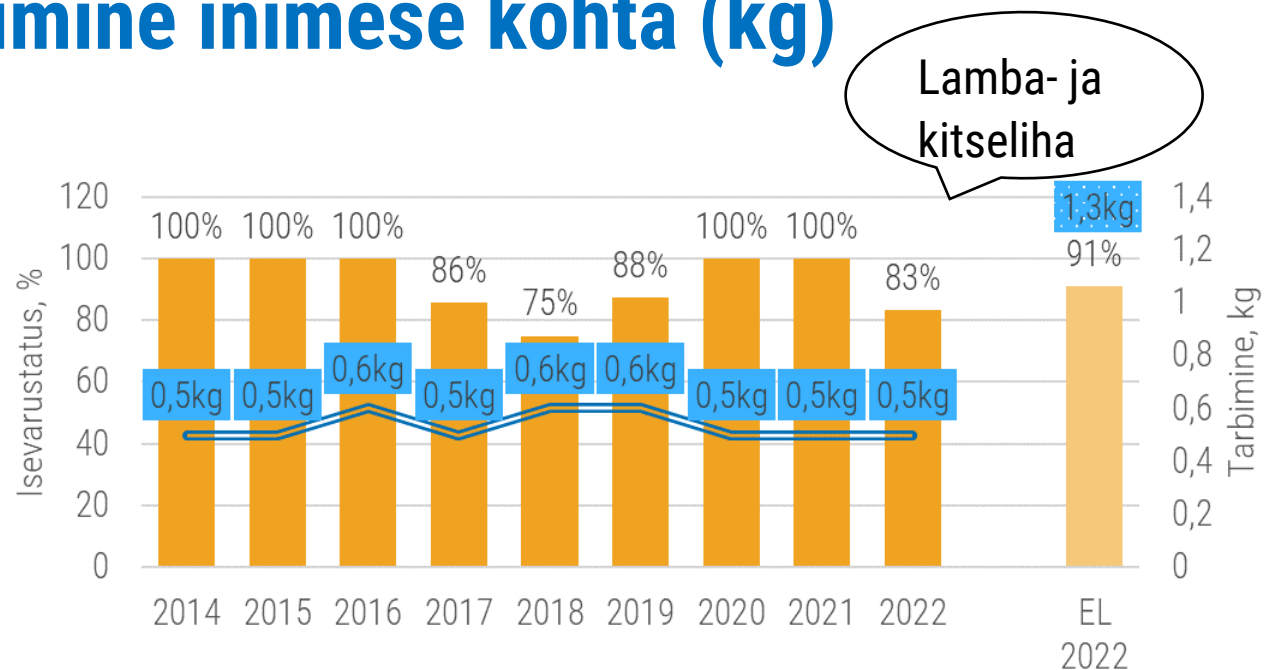
Lamba- ja kitsekasvatus – tulu ja kulud

Turult saadav tulu peaks suurenema, et vähendada toetustest sõltuvust

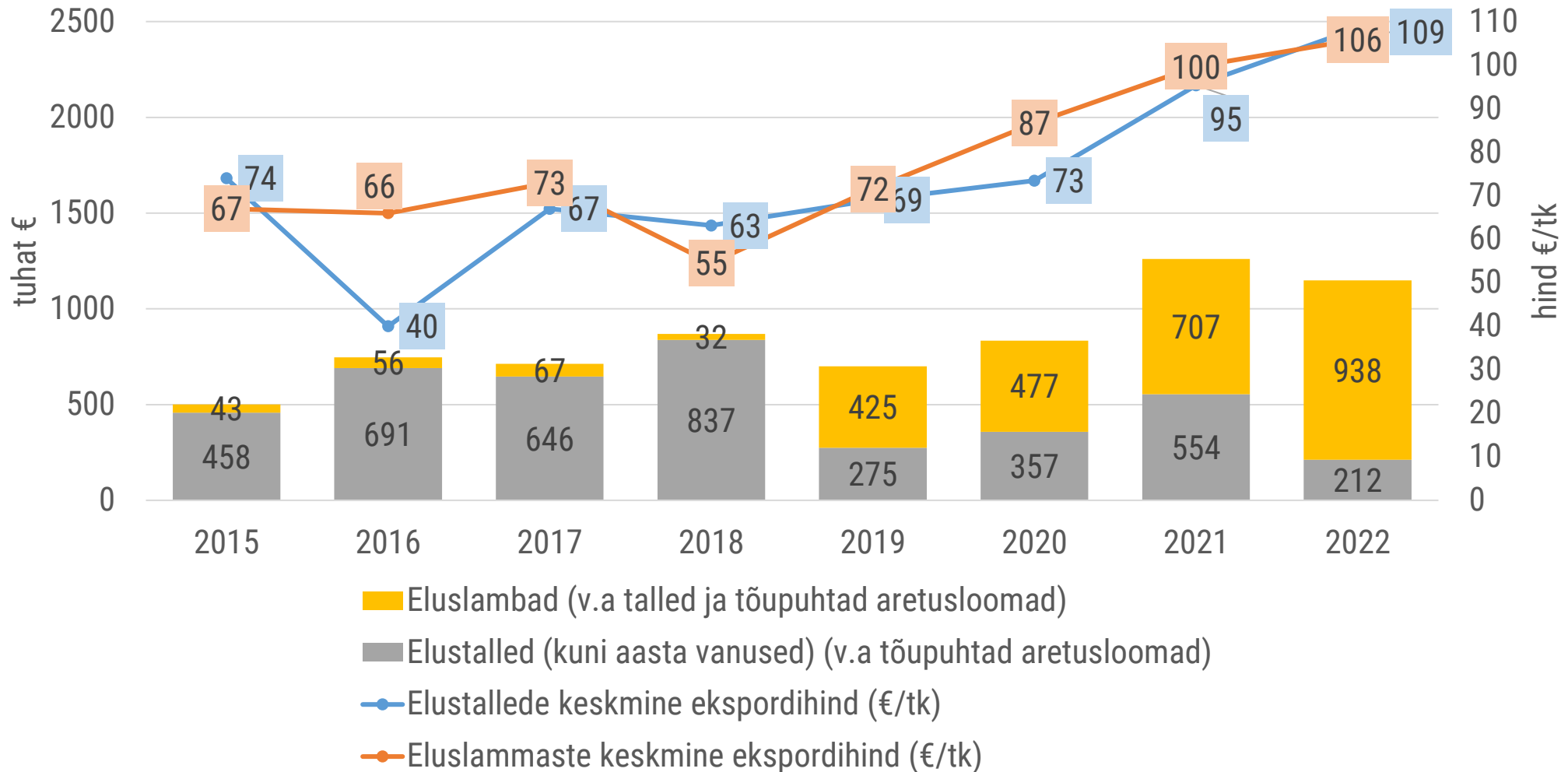
Liha isevarustus (%) ja tarbimine inimese kohta (kg)

- ✓ Viimasel kolmel aastal on **lamba- ja kitseliha** isevarustus Eestis **83-100%**
- ✓ Liha isevarustus on Eestis **77-79%**
- ✓ EL-s on liha isevarustus üle 100% kuid **lamba- ja kitseliha 91%**

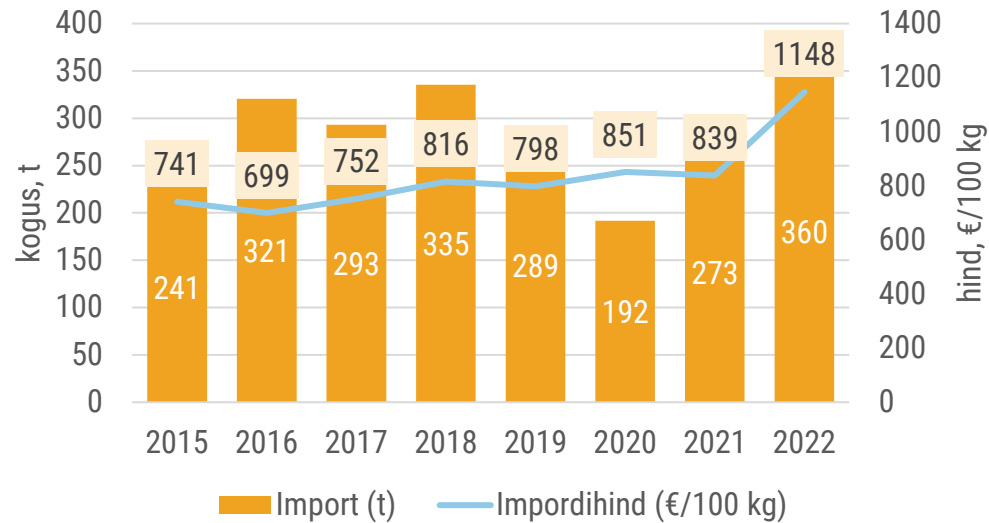
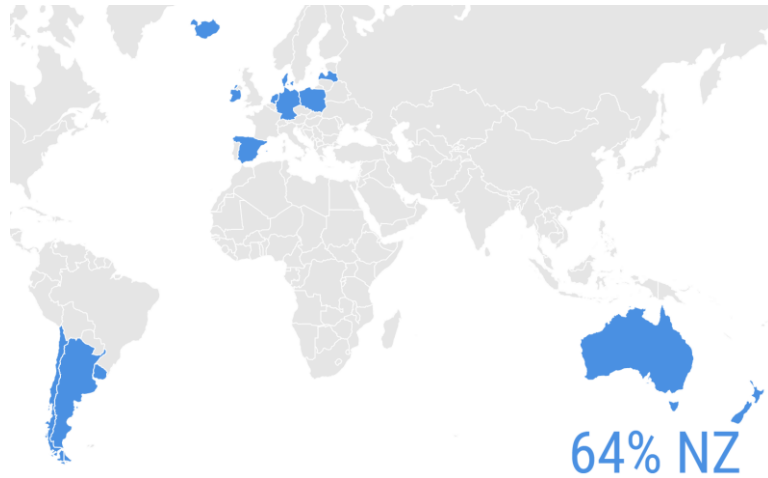
- ✓ Eestis süüakse liha 13 kg enam kui EL-s keskmiselt (sh **lamba- ja kitseliha 800g vähem**)
- ✓ **Lamba- ja kitseliha** moodustab **0,6%** liha kogutarbimisest (EL-is 2%)

Eluslammaste eksport , 2015-2022 (tuh €, €/tk)

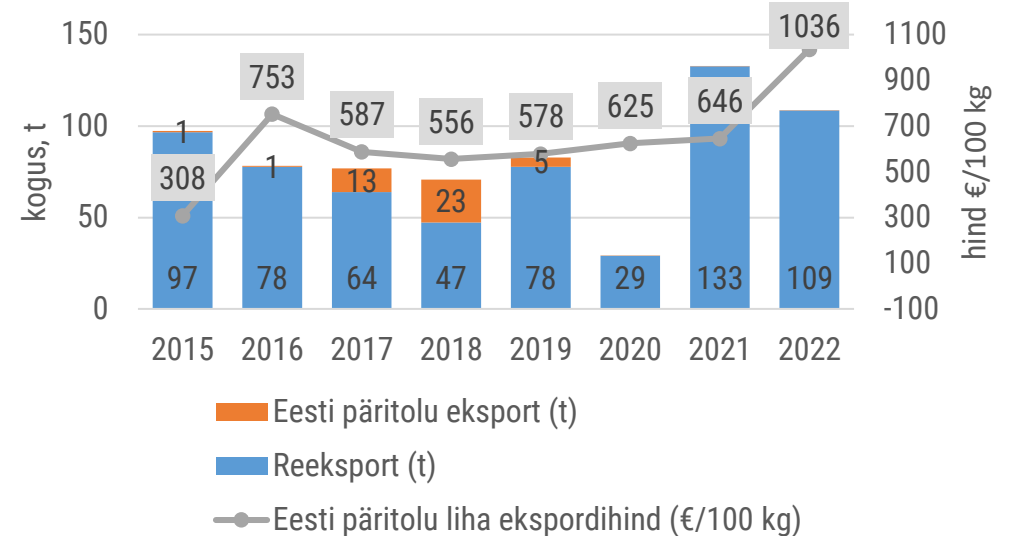
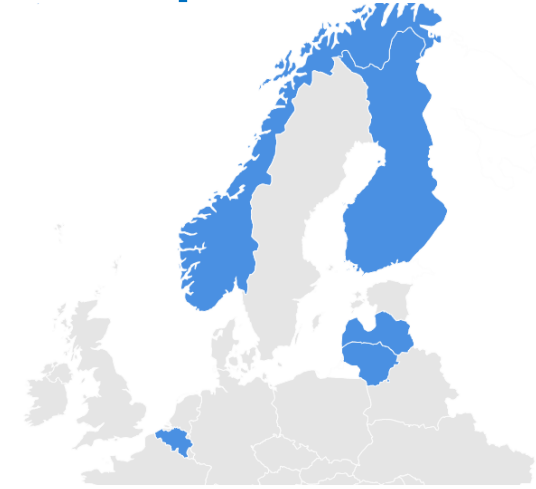

Lambaliha eksport-import 2015-2022, kogus (t), hind (€/100 kg)

Import

Eksport

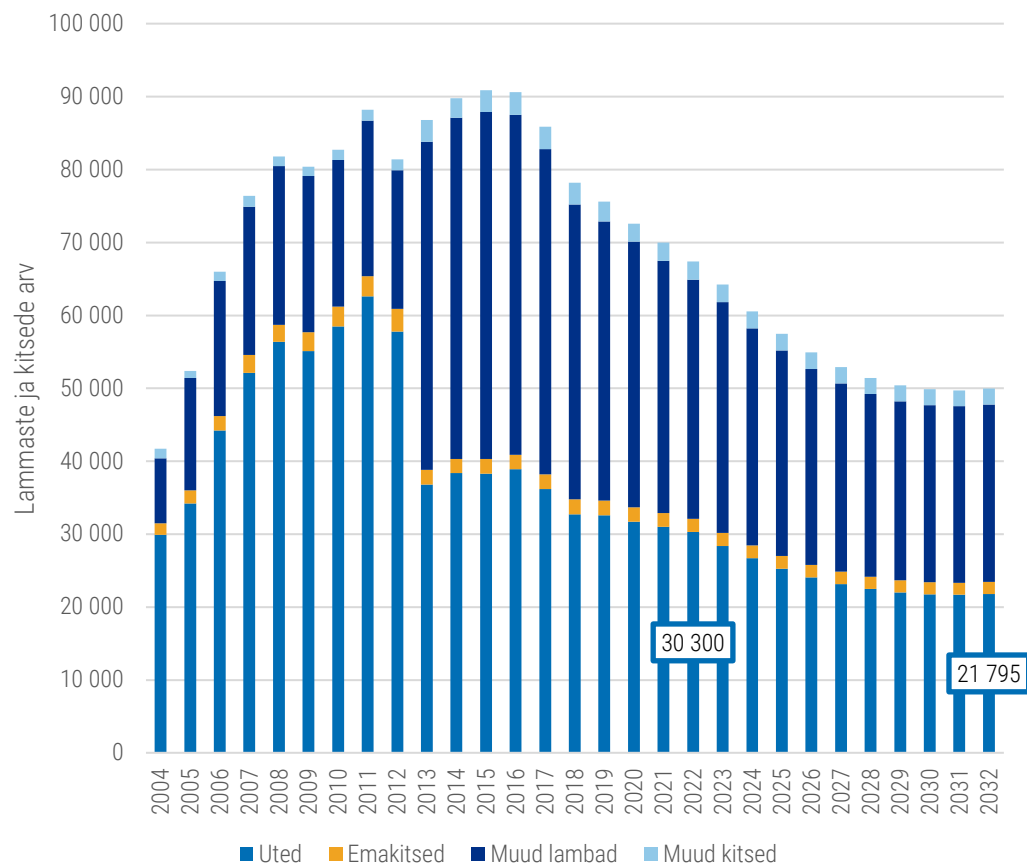

Riigi tugi

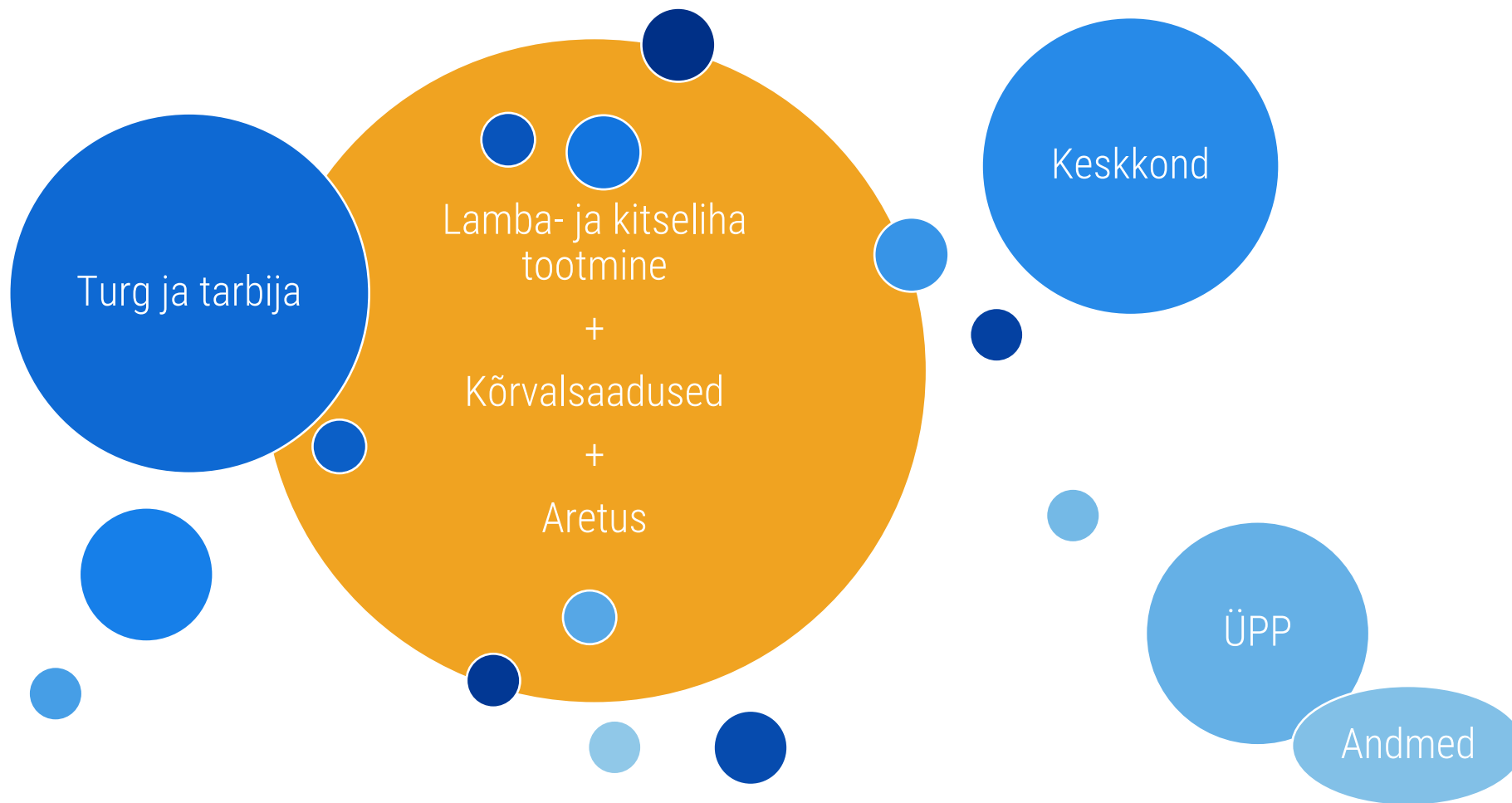
- Pindalapõhised toetused ja seotud toetus
- Koostöö soodustamine läbi tootjaorganisatsiooni
- Tootja positsiooni tugevdamine tarnahelas- kvaliteedikavad (Rohumaaveise liha tootmine, Biosfääri programmiala rohumaaveis ja – lammas)

Loomade arvu muutuse prognoosid kasvuhooonegaaside heite arvutustes

- Lamba- ja kitseliha hinnale prognoositakse kasvu
- Ostujõud suureneb
- Lammaste ja kitsede arv väheneb

REGIONAAL- JA
PÕLLUMAJANDUSMINISTEERIUM

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse